

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Resnični nagibi in nameni Italije

(Od našega dopisnika.)

Rim, 14. julija.

Res je, da Anglija precej pritiska, da bi čimprej prišlo do sporazuma med Italijo in Francijo. V skladu s svojo tradicionalno pomorsko politiko, ki sloni na načelu »two powers standard« (angleška mornarica mora biti vselej močnejša kot dve največji evropski mornarici) ne more Velika Britanija mirno gledati, kako Francija in Italija tekmujeta v oboroževanju na morju, medtem ko je ona vezana z londonskim sporazumom. Mac Donaldov »Daily Herald« je dal pobudo za razgovor z Grandijem, v katerem je ta dolžil Brianda, da zavlačuje pogajanja. Angleški listi sami ugotavljajo, da je Grandi na nasvet angleške vlade predlagal, naj se izvajanje pomorskega gradbenega načrta za l. 1930 ustavi, dokler se pogajanja ne zaključijo. Res je torej, da bi predvsem Angleži pozdravili sklenitev franco-sko-italijanskega sporazuma. Toda nič manj bi ga ne bili veseli Italijani sami. Seveda jim je dobrodošel angleški pritisk na Francijo, ker upajo da bo Francija pod vplivom angleške javnosti popustila ne samo glede paritete, temveč tudi v drugih vprašanjih. Zato sili Mussolini v direktna pogajanja o vseh spornih točkah »en bloc«, ki naj bi se vršila na nekakšni franco-sko-italijanski konferenci, torej izpostavljena pritisku svetovne javnosti, predvsem angleške in ameriške. Briand je predlog zavrnil, češ naj se razgovori nadaljujejo po diplomatskih predstavnikih v Parizu in Rimu in sicer o posameznih spornih točkah, dokler se ne ustanovi novo ozračje in se javnost, razburjena po večnih polemikah in Mussolinijevih govorih ne pomiri. Briand se očitno otreša vpliva tujih sil; tako je neki ugledni angleški list trdil, da je Francija zavrnila italijanski predlog, naj se izvajanje pomorskega gradbenega načrta za leto 1930 ustavi za časa pogajanj, samo radi tega, ker je ta predlog prišepnila Italiji Anglija.

Toda fašistični Italiji se mudi tudi iz notranjepolitičnih razlogov. Mussolini in višji fašistični voditelji ne skrivajo težke gospodarske krize, ki lahko postane usodna tudi še tako trdni vladavini. Ko se je nedavno prišel pokloniti Mussoliniju neki fašistični tajnik in kar ni mogel nehati z običajnimi vdanostnimi frazami, ga je duce nenadoma prekinil: »Povejte miraje, po čem je kruh v vaši provinci!«

Posledice nagle revalutacije lire se še danes čutijo in kljub padcu cen na debelo se je življenje le malo pocenilo, medtem ko se delavske plače stalno nižajo. Letina niti izdaleka ne kaže tako dobro kot lansko leto. Turati je v Piacenzi govoril o »precej težki gospodarski krizi, ki je kruta resnica«. — »Nastopil je čas, je dejal, »ko je stotak vsega spoštovanja vreden in je treba staviti tisočak v okvir ter mu izkazati vojaške časti.« Borzni poročevalci tožijo o nenavadnem mrtvili. Na znižanje diskontne mere italijanska industrija sploh ni reagirala. Državne zadolžnice 5% so poskočile od 80 na 85. Prav te dni pa so nenadoma padle na 81 in v poluradnem »Popolo di Roma« čitamo značilen komentar. List poziva vlado, naj pograbi špekulante in jih stavi pod fašistično sekuro. »Za tiste, ki v svrhu špekulacije na škodo državnih papirjev širijo glasove o bližnji vojni in podobne laži, ima vladavina izjemne zakone in sodnike.« Kljub 30% revalutaciji lire so sedanji državni proračuni višji kot l. 1927. Stroški za vojaška ministrstva so v proračunu 1927-28 znašali 4.837 milijonov lir, v proračunu 1930-31 pa že 5.964 milijonov; pri tem je že v šestih 500 milijonov lir, ki jih je prav te dni rimska vlada nakazala za državno obrambo. Izvedba pomorskega programa, ki ga je Mussolini postavil takoj po razorožitveni konferenci v Londonu in predvideva zgradbo 50.000 ton ladij, zahteva eno milijardo lir. Temu znesku je treba dodati 1.800 milijonov lir za dograditev ladij, ki so že v gradnji. Odkod naj se denar vzame, če po mnenju samih fašističnih gospodarstvenikov Italijanski davkoplačevalci ne prenese novih bremen? Novih 500 milijonov za državno obrambo in 225 milijonov za javna dela bo država zbrala s trikratnim povišanjem prometnega davka; ta davek je bila vlada znižala dvakrat zaporedoma radi revalutacije lire, tako da je lansko leto doprinesel še 400 milijonov lir. Po novem povišku bo prometni davek vrgel nad eno milijardo. V času splošne gospodarske depresije in velikega pomanjkanja denarja mora država vzeti za sebnim pobudnikom težke milijarde, da lahko izvede oborožitveni načrt in tekmuje z bogato Francijo.

Sporazum s Francijo bi tudi dvignil ugled fašističnega režima pred italijansko javnostjo. Četudi bi Francija ne privolila povsem v italijanske zahteve, četudi bi prišlo samo do kompromisa, ki bi ga realni politik ne mogel smatrati za poseben uspeh fašizma, bi videla italijanska javnost v njem »zmago mlade Italije nad ošabno in propadajočo Francijo«. Za to leto je že vse preskrbljeno. Fašistični tisk že leta in leta napihuje zado Franco-sko-italijanskih odnosov in komplicira tudi najbolj priprosta vprašanja, da so se v bujni domisliji povprečne Italijana razrastla v svetovne probleme, ki jih more rešiti le fašistična vladavina. Po pravici vidijo Francozi v tem napihovanju le »viro do sporazuma, ker iz še tako malenkostnih sporov ustvarja probleme nacionalnega prestiža in onemogoča kompromis. Fašistični tisk pa trobi dalje v svoj rog. Zunanjepolitični problemi so povprečni javnosti težje dostopni in nadziranje vladnega dela od strani javnega mnenja je v tem pogledu težje kot n. pr. v območju bolj otipljivih notranjepolitičnih vprašanj. Lahka bo torej naloga fašističnega tiska prikazati fašistu, ki ne more seči po inozemskem časopisu, sporazum s Francijo kot novo zmago fašistične Italije v svetu. Sedanji politični položaj v Italiji zahteva prestižno

Težka kriza v Nemčiji

Nenaden oster nastop predsednika republike Hindenburga — Izboljšanje položaja v zadnjem hipu

Berlin, 15. julija. b. Sinočnja seja ministrskega sveta položaja še ni razjasnila. Državni kancler Brüning je mnenja, da je vsekakor boljše, da se novi davčni predlog, ki vpeljuje osebni davek, uvede parlamentarnim putem, a drugi člani ministrskega sveta, kakor mladi in energični Treviranus, so pa za to, da se predlog ne prinese več pred parlament in da naj vlada uporabi pravice, ki jih daje predsedniku republike člen 48 weimarske ustave. Davčni predlogi se naj uvedejo s pomočjo dekretov, ker je položaj v parlamentu tak, da se na noben način ne bo našla večina, ki bi sprejela osebni davek, četudi bi se poskušalo pridobiti socialiste, ker v tem slučaju bi odpadli glasovi desničarskih strank.

V političnih krogih se zatrjuje, da imajo socialisti za slučaj, da bi Brüning nameraval vladati z dekreti v tako važnih vprašanjih kot je davek, namen predlagati vladi nezaupnico, ki bi brez dvoma Brüningovo ministrstvo strogolavila. Vladna stranka odgovarja, da bi padec vlade imel za posledico razpust parlamenta in razpis novih državnih volitev. Ta perspektiva pa ne ugaja nobeni politični skupini, ker vsaka uvideva, da mora biti Nemčija radi zunanjepolitičnih dogodkov močna in da mora vlada imeti močno oporo v parlamentu, ako naj nadaljuje Stresemannovo politiko v vprašanju izpraznitve Posaarja in ako hoče uspešno sodelovati pri velikih evropskih političnih vprašanjih, ki so na dnevnem redu.

V parlamentarnih krogih se zadnji hip poskuša krizo odvrniti s tem, da bi naj veljal nov davčni predlog o osebnem davku šele za prihodnje leto. Upanje, da bo ta kompromisni predlog krizo ublažil, je pa majhno.

Francija in Jugoslavija verni idealom miru

Govor poslanika g. Darda na proslavi francoskega narodnega praznika v Beogradu

Beograd, 15. julija. AA. O priliki proslave francoskega narodnega praznika je imel francoski poslanik na našem dvoru gosp. Emile Dard na banketu govor, v katerem je najprej navajal vse, kar se je od proslave lanskega leta dogodilo, vse mnogostevilne in svečane prilike, ki so pripomogle k poudarku prijateljstva obeh držav, ki su veče tradicionalna sloga. O priliki sestanka vzhodnih bojnikov je jeseni posetilo 300 bivših borcev pod vodstvom svojega predsednika Jugoslavijo. Posetili so Beograd, Dubrovnik in Split, kjer jim je bil povsod prirejen triumfalni sprejem. Mesec dni pozneje je bil odkrit na trgu v Ljubljani spomenik Ilirije, ki ga krona Napoleonov kip. V njegov temelj je vžidan pepel Neznanega junaka Napoleonove vojske, brata onega junaka, ki počiva pod Slavolokom v Parizu. Tej proslavi so prisostvovali vojni minister Hadžić, mestni župan ljubljanski in govornik. Letos je bila zopet v veliki dvorani beograjske univerze v navzočnosti namestnika ministra zunanjih zadev dr. Kumanudija, profesorje univerze in velikega števila najodličnejšega občinstva komemoracija v spomin velikega francoskega državljana Georgesa Clemenceauja. Nato je bil zabeležen poset in svečan sprejem bivšega francoskega ministra Loucheurja in državne podtajnika Marineauja o priliki veličastnega vsesokolskega zleta. Pri vseh teh prilikah se je pokazalo verno prijateljstvo Jugoslavije do Francije in neomajna vera v edinstvo njenih čuvstev, ki se vzajemno izpopolnjujejo. Krasna manifestacija teh čuvstev je bil mogočni dar treh milijonov dinarjev, zbranih iz vseh delov in vseh stanov Jugoslavije, za kraje Južne Francije, ki so trpeli po poplavi. Po volji predsednika odbora Čede Mihajlovića bo ta vsota porabljena za izgradnjo poškodovanih krajev in sicer za šolo v srbskem slogu, ki bo francosko dečo učila hvalečnosti in ljubezni do Jugoslavije.

Nadalje je poslanik gosp. Dard povedal, da je nedavno tudi sam prepotoval velik del Jugoslavije.

politiko in vedno in vedno nove uspehe, pa naj bodo resnični ali ne.

Italija si v resnici želi sporazuma s Francijo. Rožljanje s sabljo ima zaenkrat le namen opozoriti svet nase in izkoristiti sedanje miro-ljubno razpoloženje v svetu, da se od tistih, ki imajo, iztisnejo radi ljubega miru čimvečje koncesije. Rožljanje s sabljo pa lahko škoduje tudi Italiji sami, kot je razvidno iz zgornjega citata iz »Popolo di Roma«.

V času najhujše polemike s Francijo je v politični reviji »Gerarchia«, ki ji je ravnatelj sam Benito Mussolini, izšel na uvodnem mestu članek o odnosajih med Francijo in Italijo. Članek poziva Francijo, naj opusti dosedanjo utopistično politiko, ki pritiska istočasno na Nemčijo in Italijo in naj se nasloni na Italijo.

Berlin, 15. julija. as. Politična napetost radi vprašanja, ali bo vlada finančni predlog uveljavila na podlagi diktaturnega paragrafa, se je danes popoldne še posebej poostrela z nenadno objavo pisma, ki ga je pisal državni predsednik Hindenburg pruskemu ministrskemu predsedniku Braunu. To pismo naenkrat odkriva konflikt med dvema državnikoma na najvišjih mestih, dočim so bili dosedaj vsi prepričani, da vladajo med njima izredno dobri odnosi. Hindenburg je sporočil v svojem pismu pruskemu ministrskemu predsedniku, da se ne bo udeležil osvobodilnih proslav v Koblenzu, Trierju, Aachenu in Wiesbadnu, ker je pruski ministrski predsednik od udeležbe pri teh proslavah izključil Stahlhelma, zvezo frontnih vojakov. Da se s Stahlhelmom postopa drugače kakor z drugimi zvezami, je zanj neznosno in se ne strinja z njegovo ustavno dolžnostjo, da mora biti nad strankami. Zato se ne more udeležiti proslav, od katerih je izključen del državljanov radi prepovedi njihove organizacije, ki po njegovem mnenju ni utemeljena.

Organizacija Stahlhelma je bila v Porenju in na Westfalskem že dalj časa prepovedana, ker je prirejala vojaške vaje, ki se protivijo versailleski mirovni pogodbi, kakor je to ministrski predsednik Braun danes izjavil zastopnikom listov. Vendar pa so se pred dalj časa vršila pogajanja za preklic te prepovedi. Toliko bolj je zato osupnilo, da je predsednik Hindenburg danes s tem pismom stopil v javnost.

Berlin, 15. jul. as. Državni kancler dr. Brüning je imel danes v državnem zboru dolgo pričakovani govor, v katerem je pozval parlament, naj prevzame odgovornost za nujne davčne zakone. Narod zahteva hitro odločitev, ne pa govoričenja. Nato je govoril o trajnem zastajanju svetovne konjunktore. Dasi Nemčija nima vzroka, udajati

se brezupnemu pesimizmu, ker je dežela z močnim agrarnim ozadjem in ker njena industrija v bistvu deluje za izboljšanje produkcije in torej lahko vidi v padanju cen za sirovine in v padanju obrestnih mer začetek za nov povzdig, je tak povzdig mogoč samo tedaj, če so državni izdatki finančno zagotovljeni. Če parlament noče prevzeti odgovornosti za davčne zakone, mora dr. Brüning porabiti vsa ustavna sredstva, ki so potrebna za pokritje deficita v državnem gospodarstvu. S tem je jasno izrazil, da bo takoj dal uveljaviti davčne zakone s pomočjo diktaturnega paragrafa, če tega ne bo storil parlament.

Nemški državni zbor je nato z glasovi večine sprejel prvi člen davčnega zakona, pri čemer so se socialisti odtegnili glasovanju. To bi se sicer lahko smatralo za dober znak, da bodo davčni zakoni rešeni parlamentarno. Vendar pa se v resnici gre samo za čisto formalnost, ker hočejo socialni demokrati zavzeti svoje stališče nasproti drugim delom zakona šele potem, ko se bo videlo, kaj bo parlament napravil s socialno-demokratskimi davčnimi predlogi. Zato je pričakovati, da bo jutri opozicijska večina odklonila ostale člene zakona, nakar bodo sledile naredbe vlade, s katerimi se bodo uveljavili davčni zakoni, četudi jih parlament odkloni.

Berlin, 15. jul. as. Zvečer je Stahlhelm poslal pruski vladi pismo, katero smatra vlada za toliko konciliantno, da bo začela pogajanja radi eventualne ukinitev prepovedi te organizacije v zapadnih deželah. Pruski ministrski predsednik Braun je sporočil Hindenburgu, da obžaluje Hindenburgov sklep, ki se noče udeležiti proslav v Porenju, ter je obenem pripomnil, da je pripravljen preklepati prepoved Stahlhelma v Porenju, če mu ad zadosna zagotovila, da ne bo deloval proti postavam.

Vojni hujskači na delu

Pariz, 15. julija. b. Inozemski listi so te dni ponatisnili fantastične vesti o mobilizaciji francoskih čet. Govorilo se je, da se vrše v okolici Lyona veliki manevri in da so vse francoske čete v Porenju bile postavljene na franco-sko-italijansko mejo. Vse to so fantazije novinarjev ali pa tendenciozne vesti, ki prihajajo iz virov, ki imajo na tem interes, da se Evropa vznemirja. Po informacijah, ki prihajajo iz tukajšnjega vojnega ministrstva, je na teh vesteh samo toliko resnice, da se je ojačila lokalna žandarmerija v okolici Mentona in Ventimiglia za nekaj sto ročnikov, to pa na prošnjo obmejnih oblasti, ki se bojijo, da bi ne prišlo do kakih obmejnih spopadov med fašisti in med protifašisti, ki se nahajajo na francoskem teritoriju. Te odredbe pa ne spadajo pod vojno ministrstvo, ampak od notranje, ki ima nalog, da skrbi za varnost v deželi, osobito, ker se nahaja v tem kraju veliko število gostov na oddihu.

Pred revolucijo v Egiptu

London, 15. julija. as. V Aleksandriji je danes ob priliki generalne stavke kot protest proti postopanju vlade v Mansurah in v prilog bivšega ministrskega predsednika in voditelja Vafi-stranke, Nahas paše, prišlo do težkih nemirov. Demonstranti so pri obhodu po cestah razbijali izložbena okna in obmetavali policijo s kamenjem. V sprevodu so nosili sliko bivšega ministrskega predsednika Nahas paše in mu prirejali navdušene ovacije. Napadli in prevrnili so tovorni avtomobil policije, tako da se je morala policija umakniti. Da bi obvladala položaj, je policija s stehe sodnijske palače streljala v množico. Kakor se javlja oficijelno, je bilo pri teh nemirih ubitih 14 oseb, med njimi osem iz Evrope, 250 pa je bilo ranjenih, in sicer več težje. Po zadnjih vesteh postaja položaj vsako uro resnejši. Ulice v mestu so posejane s steklom in kamni.

Glede nemirov samih se še doznava, da so demonstranti po sprevodu v prilog Nahas paše zasledili trg Mohameda Alija, ki je središče mesta, in da so s kamenji prepadli policijo. Izropali so vse trgovine, Evropejci pa so zbežali v borzo, dočim je policija iskala zavetje na strehi sodne palače in od tam streljala v množico.

Reševalna dela v Neurode

Vratislava, 15. jul. as. Reševalna dela v Vaclavovem rovu so danes postala nekoliko lažja, ker se je pokazalo, da kraj nesreče ni zasut. Glavna težkoča je v tem, da se ukrenejo zadostne varnostne odredbe v sedaj odprtem rovu. V njem leži še vedno 44 mrtvecev. V noči od nedelje na ponedeljek so pobrali tri mrtvece, večeraj zvečer pa četrtega.

Mussolini ni bil operiran

Milan, 15. jul. as. Arnaldo Mussolini izjavlja, da je vest nekega budimpeštanskega lista, češ da je bil duce zadnji teden operiran v Bologni, čista izmišljotina. Navaja, da je svojega brata še pred tremi dnevi obiskal v Rimu in da je vsak dan z njim v telefonski zvezi.

Francija hoče sporazum z Italijo

Pariz, 15. jul. AA. Jutrišnji »Temps« piše glede franco-sko-italijanskih odnosov: Francija in Italija si ne moreta biti sovražnici. Če sploh obstaja dva naroda, ki ju mora vse združevati, sta to Italija in Francija. Če odgovarja dejstvu vest, da želi Rim jasnejših odnosov med obema državama, potem mora z vsemi sredstvi delati na to, da od strani bolno stanje, ki že predolgo leži kot mora na obeh državah.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo vreme bo trajalo dalje.

Kajti prijateljstvo z Nemčijo jo bo stalo vse pridobitve zmage, medtem ko so sporna vprašanja med Francijo in Italijo le malenkostna ali pa odvisijo od francoskega protitalijanskega zadržanja po vojni; v prvo vrsto spadajo vprašanja poprave tripolitanke meje in vprašanje položaja Italijanov v Tunisu, v drugo vprašanje paritete na morju in francoski odnosi do Jugoslavije, »tega trnja v italijanski peti«, pa do drugih držav ob Donavi in na Balkanu. Če enkrat Francija pusti Italiji prost razmah, izgine vsaka sporna točka, ki bi bila resnično v nasprotju s italijanskimi in francoskimi interesi in Francija bi dobila na svojo stran Italijo, mogočno, lojalno in zvesto prijateljico.

Ta je torej dejanski položaj.

Rovarjenje nemških nacionalistov proti evropskemu miru

Ostmarka zahteva poljski koridor - Sudmarka prireja manifestacije proti Jugoslaviji na Koroškem - Za proslavo plebiscita votirano 25 milijonov dinarjev

Berlin, 15. jul. b. V Marienburgu v Vzhodni Prusiji so na veličasten način slavili desetletnico plebiscitne zmage. Od vseh strani so se pripeljali posebni vlaki s tisočeri gosti, iz Danziga, iz Memela in iz sudeških dežel. Govornik dr. Ulmer je naglašal, da slavnosti ne smejo imeti samo namena spominjati se plebiscitne zmage, ampak da morajo posebno opozoriti evropsko javnost na to, da nemške vzhodne meje niso naravne. »Porenje je že svobodno, Posaarje bo kmalu, za svobodo Ostmarke pa se bomo borili do smrti.«

Drugi govornik Pavelčik, čigar ime samo že spričuje narodno pripadnost, je vzklinal, da bo Ostmarka od sedaj naprej prešla vso nemško mladino s bojevitimi nemškimi duhom, ki bo nekega dne potem šel osvoboditi nemške brate na vzhodu, ki še ječijo pod tujim jarmom (to se pravi pod Poljsko, op. ur.).

Po celi Vzhodni Prusiji se vršijo enake slavnosti in od vseh krajev prihajajo ognjevitve zahteve, da se mora »krivica na vzhodu poravnati«.

Varšava, 15. jul. b. Poljski politični krogi, ki

so skeptično spremljali izpraznitev Porenja po francoskih četah, češ da bodo sedaj Nemci navalili na vzhodne meje, zasledujejo živahno izbruh nemške radosti ob priliki desetletnice plebiscitnih slavnosti v Vzhodni Prusiji. Govori se, da bo poljska vlada naročila svojemu poslaniku v Berlinu, da se na zunanjem ministrstvu informira, kaj pomeni, da se državni uradniki oficijelno udeležujejo slavnostnih prireditev, pri katerih se odkrito zahteva izpraznitev poljskega koridorja in če se naj tako postopanje smatra za oficijelno stališče nemške vlade.

Celovec, 15. jul. b. Iz Dunaja se poroča, da je finančni odbor zveznega sveta na predlog poslanca Pavliča, ravnatelja »Kärntner Tagblatt« odobril izvanredni izdatek 3 milijonov šilingov (25 milijonov Din) za plebiscitne proslave na Koroškem! Velikanska vsota denarja, ki ga namerava zvezna vlada izdati za proslavo desetletnice, pomeni, kakšno važnost polaga na okrepitev nemškega duha na južni meji. Zvezna vlada ni ravno v tako rožnatem gospodarskem položaju, da bi z lahkim srcem mogla žrtvovati take vsote za slavnostne prireditev.

Ako to dela, mora zato imeti tehtnejše razloge.

Sicer pa se je Südmarka sama že prizadela, da raztolpači vsem optimistom v Evropi, kakšen namen da naj imajo slavnosti na razpotju avstrijsko-jugoslovanske meje. Südmarka je razpredla po celi Avstriji in po Nemčiji silno propagando za te slavnosti in po poročilih izgleda, da se jih bodo udeležili v velikanskem številu zastopniki nacionalističnih bojnih organizacij iz Nemčije. Vodstvo manifestacij pa prevzame na Koroškem Heimatsdienst. Prišli bodo tudi predstavniki fašističnih organizacij iz Italije, tako da se pripravljajo na jugoslovanski severni meji orgija nacionalistične slavlja, ki naj ima namen opozoriti Jugoslavijo, da je od Kotora pa do Temešvara obdana od sovražnikov. Brez dvoma se bodo ob tej priliki ponovile predvojne fraze o zidanju »jadranskega mostu«, ki naj bo zadnji cilj vsenemških aspiracij proti jugu.

Pacifisti se povprašujejo, če so te slavnosti, ki se vrše pod protektoratom avstrijske vlade in pri katerih bodo prisotni predstavniki nemške vlade, vsenemški odgovor na Briandov poziv

Film o naši državi

Belgrad, 15. jul. m. Družba Gomon v Londonu izdeluje v naših krajih filme in jih je deloma že končala. Film o naši državi v celoti še ni izdelan. Vendar je pa družba privatno že predvajala nekoliko scen. Od Slovenije je dosedaj dogotovljen samo čin, ki kaže poroko. Zastopnik družbe g. Fuord je izjavil, da nameravajo predvajati ta film po celi Veliki Britaniji. Jugoslovanska ekspresna agencija v Londonu namerava uporabljati ta film za propagandne namene v zvezi s predavanji o Jugoslaviji.

Dr. Marinković odpotoval na Bled

Belgrad, 15. julija. AA. Minister zunanjih zadev dr. Vojislav Marinković je odpotoval danes ob 19.55 na Bled, kjer bo ostal nekoliko tednov na oddihu.

Vseslovanski kongres zdravnikov

Belgrad, 15. jul. u. Predsednik Društva jugoslovanskih zdravnikov dr. Ivković je odpotoval v Split, da uredi vse potrebno za vseslovanski kongres zdravnikov, ki se vrši pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja v Splitu od 4. do 8. okt. t. l. Za kongres so se doslej prijavili mnogostevilni zdravniki iz Poljske, Češke in Bolgarije.

Gradbena dela

Belgrad, 15. julija. AA. S sklepom ministra za gradbe ter v soglasju z ministrom financ in predsednikom ministrskega sveta je poverjena zgradba uradnih hiš na Cetinju g. Franju Tavčarju, podjetniku iz Ljubljane, za izliti citirano vsoto 5.264.437 Din 50 p.

Belgrad, 15. julija. AA. S sklepom ministra za gradbe ter v soglasju z ministrom financ in predsednikom ministrskega sveta je poverjeno delo varijante okoli Humskega Blata na državni cesti Podgorica—Škader Vladimirju Suškoviću, podjetniku iz Kolašina za vsoto 2.317.539 Din 81 p.

Mariborski dijaki v Bruslju

Bruselj, 15. julija. AA. Dijaki mariborske trgoške akademije potujejo o priliki proslave stoletnice belgijske nezavisnosti po Belgiji z naučnim ciljem. V Bruslju so odšli na grob Nezanega junaka ter položili venec samih rož. Dijake je vodil odpravnik poslov našega poslanstva g. Ristić.

Belgrajske vesti

Belgrad, 15. julija. u. Prosvetni minister je odpotoval v Split kjer bo prisostvoval posvetitvi prosvetnega doma v Blatu pri Splitu.

Belgrad, 15. jul. p. Kakor lansko leto je prosvetno ministrstvo tudi letos odobrilo štipendijo v znesku 300 zlotov mesečno za dva naša študenta, za absolventa univerze, ki bi se želela poglobiti v študij poljščine, poljske literature in zgodovine.

Belgrad, 15. jul. z. Poljedelsko ministrstvo je izdalo strokovnemu osebju in referentom naredbo z navodilom, kako je treba vršiti pobiranje in spravljanje sadja, ki je namenjeno za izvoz.

Zopet nov lek zoper raka

London, 15. julija. AA. Na letnem obnem zboru društva za pobijanje raka, ki se je vršil včeraj v lordski zbornici, so poročali, da so se vršili uspešni poizkusi zdravljenja raka z gorčičnim plinom, ki so ga rabili v svetovni vojni v uničevalne svrhe.

Višji zdravnik v bolnici sv. Jerneja je izjavil, da so poizkusi novega zdravljenja pri miših in podganah dobro uspeli.

Na včerajšnji seji je yorški vojvoda poročal o velikem trpljenju bolnikov, ki morajo daleč potovati na zdravljenje raka z radijem.

Govornik je predlagal, naj se tem bolnikom v primeru nujnosti prizna hiter in brezplačen prevoz.

Poljedelska kriza v Italiji

Rim, 15. jul. AA. Odbor Društva fašističnih poljedelskih tehnikov je imel pod predsedstvom poslanca Angelinija sejo. Razpravljal je o poljedelskem položaju v Italiji in sprejel resolucijo, ki v njej naglašajo potrebo varčevanja, uporabe dobrih semen, pridelovanja izdatnih hranil ter uporabe strojev. Sklepi so potrebni radi krize, ki objemajo vso svetovno agrarno gospodarstvo, seveda ni prizanesla tudi ne Italiji.

V spomin Nansena

London, 15. julija. AA. Snuči je kraljevo društvo umetnosti razpravljalo o načrtu ohranitve ladje pokojnega Nansena »Frame«. Kralj je poslal društvo poročilo, v katerem je izrazil svoje simpatije za ta načrt in obljubil svojo podporo. Istotako sta pozdravila omenjeni načrt ministrski predsednik Macdonald in Baldwin, ki sta se v pismih toplo spominjala pokojnega Nansena. Canterburyjski nadškof je poslal predsedniku pismo, v katerem omenja pestro Nansenovo življenje in odobrava predlog, da se ohrani v spomin tega junaškega polarnega raziskovalca ladja »Frame«. Lord Cecil je v svojem govoru izjavil, da je bil Nansen več kot genij. Bil je heroj. Govornik je dolgo govoril o Nansenovih delih v svojstvu mednarodnega državnika in izjavil, da njegov sloves nima para. Ladja »Frame« se mora ohraniti in se bo tudi ohranila.

Tajnosten umor duhovnika

Pariz, 15. jul. n. Tu so našli truplo nekega španskega duhovnika, ki je bil na tajnosten način ubit v noči od sobote na nedeljo. Dognali so njegovo identiteto in sicer se piše Ciprijan Acheverria, star 43 let, rojen v Hermani na Španskem. Truplo je zabodeno od zadaj. Zločinci gotovo niso imeli namena duhovnika oropati, ker se je pri njem našla precejšnja vsota denarja kakor tudi zlata ura. Iz nekaterih znakov se sklepa, da gre za političen umor.

720.000 jajc uničenih

Novarra, 15. jul. AA. Veliko izvozno trgovinsko hišo v občini Grignasco je upepelil požar. Pri tem je bilo uničenih 60.000 tucatov jajc. Škode je več ko 300.000 lir.

Drobne vesti

Rim, 15. jul. AA. Tu je preminul bivši predsednik vlade Peruja Henrik Delariva Aguiru. V zadnjem času je bil senator in profesor političnih ved.

Ottawa, 15. jul. AA. Na obali zapadnega kanadskega jezera se je ponesrečil eden najboljših kanadskih letalskih pilotov v trenutku, ko je hotel pristati ob jezeru.

Preiskava o katastrofi Karadjordja končana

Italijanska komisija nenadoma odpotovala.

Belgrad, 15. julija. u. Kakor poročajo iz Splita, je naša strokovna komisija, ki naj bi dognala krivdo o katastrofi v Pašmanskem kanalu, dokončala včeraj svoje delo. Naša komisija je podrobno proučila ves material ter o vsem napravila pismen protokol. Material je zelo obsežen in ga bo komisija poslala državnemu tožitelju, ki bo še v teku tega tedna sestavil obtožnico ter jo poslal pravosodnemu ministru. Čim bo pravosodno ministrstvo sprejelo spise in obtožbo državnega tožitelja, bo odpotelo diplomatskim potom italijanskim oblastem spise o tožbi.

Tudi Italijanska komisija je dokončala svoje delo. Vendar pa je ona proti vsemu pričakovanju nenadoma odpotovala v Rim. Spremenječe je bilo tem večje, ker ni dala Italijanska komisija pomorskemu ravnateljstvu v Splitu nikakega odgovora. Da bi se namreč preiskava vodila čim pravilneje in da bi se čimprej dokončala, kar je v interesu tako naše kakor tudi italijanske strani, je naše pomorsko ravnateljstvo v Splitu zaprosilo italijansko komisijo, naj pošlje prepis svojega protokola. Italijanska komisija pa je odpotovala, ne da bi tej prošnji ugodila.

„Morosini“ bo v treh dneh popravljen

Trst, 15. julija. z. Italijanska ladja »Francesco Morosini« je prispela sinoči v Pulj, kjer so jo namestili v veliko ladjedelnico Scoglio Olivo. Takoj so ga dvignili iz vode, ter postavili v dok. Predno so se pričela pripravljalna dela, si je ogledala komisija ladje ter ugotovila nastalo škodo. Sprednji del ladje je precej poškodovan. Na vrhu kljuna se nahajata dve dvigali za rešilni čoln, ki jih je »Morosini« ob trčenju s »Karadjordjem« temu odtrgal. Takoj, ko je komisija končala svoje delo, so se pričela popravljala dela. Računa se, da bo ladja v dveh do treh dneh popravljena.

Vprašanje pilotaže na Jadranu

Sušak, 15. jul. p. Ob katastrofi v Pašmanskem kanalu se živahno razpravlja vprašanje o pilotaži v naših morskih ožinah. Vprašanje je zelo važno. Piloti se uporabljajo na opasnih mestih, kjer manjkajo svetilniki in pomorska poročevalska služba podnevi in ponoči. Ponekod so uvedene takozvane ladje s svetilniki, ki so usidrane sredi morja in omogočajo orijentacijo podnevi in ponoči ter dajejo ladjam na morju, ki se nahajajo v megli, znake.

Pilotaža bi se uvedla samo tam, kjer je plovba zelo nevarna in kjer so uhodi v pristanišča komplicirani, kjer je globina morja spremenljiva in pri drugih težkočah. Obstoj obvezna in neobvezna pilotaža. Obvezna pride v poštev v pristaniščih, v umetnih kanalih, na mestih, kjer je potrebno osebno poznanje obalnih prilik itd. Obvezna pilotaža je na mestu tam, kjer je ladjam kljub izkušnosti kapetana težko dobiti pravo orijentacijo ter se izogniti nevarnostim. Neobvezna pilotaža je potrebna na krajih, kjer si hoče ladja zagotoviti dober in varen prehod na opasnih mestih.

Vsi piloti, brez ozira na to ali so nameščeni v državni ali privatni službi, morajo imeti predpisano kvalifikacijo ter biti izkušeni pomorščaki. V Angliji so vsi privatni pilotje organizirani, katera organizacija je pod strogim nadzorstvom državnih oblasti. V Suesovem prekopu mora vsaka ladja z nad slo ton vzeti na krov pilota, ki stoji s svojim izkuštvom poveljniku ladje ob strani, vendar pa ne nosi nikake odgovornosti. V slučaju trčenja dveh ladij je odgovoren lastnik ladje, ki je povzročila nesrečo, brez ozira na to, ali je imela na krovu pilota ali ne. Prav tako obstoja neobvezna pilotaža na spodnji Donavi. Pilot samo pomaga poveljniku ladje, odgovornost pa nosi izključno samo ta.

Na nekaterih mestih, za katera je predvidena obvezna pilotaža, vodi kapetan lahko ladjo sam, ako ima predpisani pilotski izpit. Obvezne pilotaže so oproščene nadalje ladje, ki vrše redno obalno plovbo, dalje vojne ladje in pa jahte. Z ozirom na razčlenjenost naše obale, ki mnogokoli zahteva poznanje lokalnih prilik, je sedaj upravičeno razpravljati o vprašanju, ali je pri nas pilotaža potrebna. Vsekakor pa zahteva to vsestransko proučevanje. Na to vprašanje se z ozirom na vrsto plovbe, ki se pri nas vrši, ne da takoj odgovoriti, temveč je potrebno, da se podrobno prouči.

Nomestnik finančnega ministra

Belgrad, 15. julija. p. Današnje »Službene Novine« prinašajo ukaz njegovega V. kralja, v katerem se na predlog predsednika vlade postavi za zastopnika finančnega ministra dr. Oton Frangeš, minister brez portfelja, ker bo finančni minister dr. Šverljuga nekoliko časa v inozemstvu.

Odgovori na Briandovo spomenico

Najvažnejši, nemški, se izroči jutri

Pariz, 15. jul. AA. Odgovor švedske vlade toplo pozdravlja Briandovo spomenico in izjavlja, da bo Švedska z vso simpatijo sodelovala pri francoski pobudi in pri nadaljnjih odločitvah v Zenevi. Navzlic temu izraža odgovor švedske vlade željo, naj bi bodoča organizacija Evrope bila popolna. Konferenca zastopnikov vseh evropskih držav naj bi se vršila pod pokroviteljstvom Društva narodov. Prvi sestanki naj bi ne veljali razpravi o gospodarskih vprašanjih. Bodoča evropska unija bo morala vsekakor obsegiati večino evropskih držav in vse evropske sile, ki so zastopane v Društvu narodov.

Pariz, 15. julija. AA. Odgovarjajoč na memorandum francoskega zunanjega ministra Brianda sprejema danska vlada misel sodelovanja med evropskimi narodi v okvirju Društva narodov in misli, da bi bilo treba v sedanjih okolištinah ustanoviti stalen politični odbor, ki bi odgovarjal Svetu društva narodov. Dalje je danska vlada mišljenja, da je treba predvsem načeti gospodarske probleme.

Včeraj popoldne je tudi Norveška vlada izročila svoj odgovor, v katerem pravi, da se bo morala ideja o Panevropi usvariti čimprej in to na gospodarski podlagi.

Agrarni blok

Konferenca bo okrog 20. julija v Sinaji

Belgrad, 15. julija. u. V zunanjem ministrstvu in v vseh gospodarskih ministrstvih so v glavnem dokončana pripravljala dela za predstoječo konferenco madjarske, romunske in naše delegacije o vprašanju agrarnega bloka. Temu bloku posveča tudi inozemsko časopisje veliko pozornost in to ne samo časopisje iz držav, ki so zainteresirane, marveč tudi ostalih, predvsem Nemčije, Bolgarije in Italije, ki vedno z največjo pozornostjo spremljajo vse dogodke, ki se tičejo Male antante. Inozemsko časopisje poroča, da se bo konferenca vseh treh držav: Romunije, Jugoslavije in Madjarske vršila

Avstrija je dobila posojila

Posojilo znaša 21 milijonov funtov šterlingov - Pogoji so zelo težki

Dunaj, 15. jul. as. Po triletnem prizadevanju se je včeraj sklenilo v Londonu »mednarodno avstrijsko državno posojilo 1930«. Obrestovalo se bo po 7% in odplačalo do 1. 1957 po 103%. Emissijski kurz znaša 95 odstotkov. Čisti donos pa 90%. Posojilo znaša 21 milj. funtov šterlingov, prva tranša pa 12,7 milj., torej okroglo 390 milijonov šilingov. Posojilo se bo razpisalo v Ameriki, Angliji, Italiji, Švici, Švedski in Avstriji. Izkupiček se bo predvsem porabil za nadaljevanje železniških, cestnih in daljnovodnih kabelskih investicij. Okoli 70 milj. šilingov znašajo bančni dolгови, ki se morajo sedaj vrniti in s katerimi se je do sedaj preprečilo, da se gradbeni program ni preveč skrečil. Pogoji posojila so brez dvoma silno

Madjarska ne dobi posojila

Budimpešta, 15. jul. z. Nedavno so tukajšnji listi kot veliko senzacionalno prinesli vest, da so prišli v Budimpešto ameriški in angleški finančniki. Po njihovih vesteh je bil prihod finančnikov v zvezi z razgovori za najetje velikega posojila. Inozemski finančniki so se tukaj sestali z vodečimi politiki, finančniki in člani vlade. Danes so pa nenadoma zapustili Madjarsko. Madjarski tisk registrirano piše o njihovem odhodu ter pravi, da so inozemski finančniki izjavili, da se kmalu vrnejo. Kakor vse kaže, je ponoven poskus Madjarske, priti do stotomilijonskega dolarskega posojila, propadel.

Izreden dar

Rim, 15. jul. as. Soprega nekega ameriškega bogataša Kinga, rojena Italijanka, je podarila papežu ob njegovem jubileju dragocen prt za oltar sikstinske kapele. Ta prt je mozaik najdragocenejših in najstarejših čipk odličnega izvora. Delalo je ta prt 30 žen in deklet celo leto. Ta prt je izredno fino umetniško delo.

Konflikt med kraljevimi pristaši in nasprotniki v Romuniji

Bukarešt, 15. jul. as. Danes zvečer je bil prvič sprejet pri kralju v enourni avdienci Ducea, najodličnejši sodelavec Vinila Bratiana. Ko je zapušal kraljevo palačo, so mu pristaši prirejali ovacije, dočim so pristaši Jurija Bratiana proti njemu demonstrirali. Kljub varnostnim odredbam policijskega prefekta so Ducevi pristaši, ko se je Duce sam že odpejal, napadli pristaše Jurija Bratiana s palicami in jih pretepili, tako da so morali bežati.

Uradni jeziki mednarodne banke

Bern, 15. jul. AA. Upravni svet banke za mednarodna plačila je sprejel pravila o nastavitvi personala. Italijanski, angleški, nemški in francoski jezik bodo uradni jeziki zavoda.

Sneg v juliju

Pariz, 15. julija. as. V Parizu se je od včeraj vreme prav znatno shladilo. Popoldno je celo nekoliko časa snežilo. Sneg sredi julija je seveda velika redkost.